

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВІДНОСИН
В ГАЛУЗІ ВІДНОВЛЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ****LEGAL PROBLEMS OF RELATIONS
IN THE FIELD OF RESTORATION OF NATUREL RESOURCES**

Ткаченко О.М.,

к.ю.н., доцент кафедри екологічного права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

У статті проведено аналіз правового поля у сфері охорони навколишнього середовища та регулювання порядку користування природними ресурсами. Зроблено акцент на необхідності узгодження положень окремих законодавчих актів та термінологічної бази. Розкрито основні проблеми сучасного стану правового регулювання відносин у сфері відновлення природних ресурсів.

Ключові слова: природні ресурси, відновлення природних ресурсів, раціональне використання, захист земель, правова охорона навколишнього середовища.

В статье проведен анализ правового поля в сфере охраны окружающей среды и регулирования порядка использования природных ресурсов. Сделан акцент на необходимости согласования положений отдельных законодательных актов и терминологической базы. Раскрыты основные проблемы современного состояния правового регулирования отношений в сфере восстановления природных ресурсов.

Ключевые слова: природные ресурсы, восстановление природных ресурсов, рациональное использование, защита земель, правовая охрана окружающей среды.

The article is devoted to the problems of legal adjusting the relations in the field of natural resources restoring. It was determined that the restoration of natural resources, according to the researchers, is a set of measures for natural resources in quantities close to natural, after full or partial depletion. The analysis of the legal framework in the field of environmental protection and regulation the natural resources using was made. First of all the main attention was paid to analyzing such legal acts as: Laws of Ukraine «On Land Protection», «On Environmental Protection», «On Flora»; Green Book of Ukraine; Order of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine «On approval of land conservation» etc. In the article the emphasis is placed on the need to harmonize the provisions of certain laws and terminology databases. Thus, developed in pursuance of Article 51 of the Law «On Land Protection» procedure not land conservation fully responsible statutory procedure. In particular, the Order «On approval of land conservation» changed the decision on the grounds of conservation land, no contractual aspect is realized in the relationship landowners authority, and more than that – these relationships are mandatory, and the procedure itself contains illogical procedure of such relationships. So on the main problems of the current state of legal adjusting of relations in the field of restoration of natural resources were disclosed. As the main problems were determined the next ones: lack of determinism of most legislative procedures of environmental management and conservation and restoration of natural resources; lack of effective mechanisms for practical implementation of the declared legislative actions and environmental functions of the state and local governments and entities; significant drawback of modern legal framework in the field of environmental protection is that the legislator does not pay equal attention to all elements of the environment.

Key words: natural resources, restoration of natural resources, sustainable use, land protection, legal protection of the environment.

Сучасний стан розвитку державотворчих процесів в Україні ознаменувався сприйняттям та імплементацією у суспільно-політичну та соціальну-економічну площину Концепції Сталого розвитку, пріоритетом якої є підвищення рівня добробуту громадян держави за рахунок впровадження інноваційних способів виробництва та збереження екологічного балансу. Екстенсивні способи виробничої діяльності, а особливо добувної діяльності та використання природних ресурсів в промислово-господарських цілях – це та основана проблема, яка на сьогодні існує у сфері природоохоронних відносин. Збереження, відновлення та примноження природного багатства та екологічного балансу – це основні пріоритети, що були прийняті найбільш прогресивними державами світу з метою збереження умов для подальшого можливого розвитку нації. А оскільки завдання збереження генофонду країни та національної ідентичності, у тому числі шляхом створення належних екологічних умов для розвитку – це пріоритетна екологічна функція держави, то цілком логічно, що для її реалізації необхідно створити дієві правові механізми забезпечення процесу збереження та відновлення природних ресурсів.

Про значимість теми та своєчасність її розгляду свідчить ступінь її дослідженості. Питаннями щодо видів і способів відтворення природних ресурсів займалися науковці: Гайворонська Т. Н., Горбовий В. Ф., Гетьман А. П., Єрофєєв М. І., Краснова М. В., Кузнєцова С. В., Малишева Н. Р., Шемшученко Ю. С., Шершун С. М. та інші, однак комплексного правового дослідження з питань правовідносин у галузі відновлення природних ресурсів до теперішнього часу не проводилося.

Зазначені обставини зумовлюють необхідність проведення аналізу законодавства, яке регулює відносини у сфері відновлення природних ресурсів, виявлення його недоліків і вироблення пропозицій щодо його вдосконалення, а також дослідження доктринальних поглядів і правозастосовної практики стосовно таких правовідносин.

Метою статті є виявлення сутнісних характеристик правовідносин, що складаються у сфері відновлення природних ресурсів, визначення проблем їх правового регулювання та можливих шляхів усунення таких проблем.

Перспективи розвитку українського суспільства, рівень його добробуту, науково-технічного прогресу, освіти і культури нерозривно пов'язані з проблемами правової охорони, раціонального використання і відтворення природних ресурсів, які включають надзвичайно широке коло питань. Однак, незважаючи на зростаючу пріоритетність проблем у природоохоронній сфері та підвищення рівня уваги громадськості та законотворців до питань екологічного регулювання, багато з цих питань дуже далекі від вирішення. Особливо це стосується проблем відновлення природних ресурсів та ефективного правового регулювання у цій сфері. Так, зокрема, у сучасний період існує нагальна потреба радикального вдосконалення системи раціонального природокористування і охорони навколишнього природного середовища, забезпечення прийняття якісно нових механізмів взаємодії суб'єктів таких правовідносин та інтегрування наукового підходу до законотворчості у галузі відновлення природних ресурсів.

Відновленням природних ресурсів, на думку дослідників, є комплекс заходів, спрямованих на отримання природних ресурсів у кількостях, близьких до природних,

після їх повного або часткового виснаження. Воно передбачає повне або часткове самовідновлення природних ресурсів, що відбувається природним шляхом або за участю людини [3, с. 10].

Стаття 23 Закону України «Про рослинний світ» містить одночасно декілька застосовуваних до категорії «природні ресурси» термінів, співвідношення між якими важливо врахувати у ході цього дослідження, а саме: «відтворення», «відновлення» та «поновлення». Так, відповідно до абз. 2-6 ст. 23 цього Закону, відтворення природних рослинних ресурсів забезпечується: сприянням природному відновленню рослинного покриву; штучним поновленням природних рослинних ресурсів; запобіганням небажаним змінам природних рослинних угруповань та негативному впливу на них господарської діяльності; зупиненням (тимчасово) господарської діяльності з метою створення умов для відновлення деградованих природних рослинних угруповань [11].

Аналіз тексту вказаної статті дає підстави для висновку, що термін «відновлення природних ресурсів» включено до системи форм відтворення природних ресурсів, що встановлює між ними співвідношення загального та часткового, а термін «поновлення» ймовірно виступає синонімом терміну «відновлення».

Підтвердженням такої тези є також зміст п. 5 Постанови Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року № 1286 «Про затвердження Положення про Зелену книгу України», згідно з яким відтворення рослинних угруповань здійснюється на основі науково обґрунтованих заходів шляхом сприяння їх природному відновленню [7].

Такої ж логіки зв'язків між цими поняттями дотримуються в юридичній літературі деякі дослідники. Так, Басай О. В. у своєму дослідженні ініціює наукове обговорення доцільності розмежування понять «відтворення природних рослинних ресурсів» і «відновлення природних рослинних ресурсів», висловлюючи думку, що перше поняття є більш широким і логічно включає друге [1, с. 654]. Гетьман А. П., в свою чергу, використовує термін «відновлення» щодо окремих видів природних рослинних об'єктів, зазначаючи, що слід відрізнити відновлення лісів, яке здійснюється на землях, що були вкриті лісовою рослинністю (зруби, згарища тощо), від лісорозведення, яке здійснюється на землях, не вкритих лісовою рослинністю (яри, крутосхили, піски, пустища тощо) [2, с. 262].

Разом з тим, ст. 10 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає, що екологічні права громадян забезпечуються серед іншого проведенням широкомасштабних державних заходів щодо підтримання, відновлення і поліпшення стану навколишнього природного середовища [10]. Поняття природних ресурсів логічно входить до складу категорії «стан навколишнього природного середовища», а, отже, щодо регенерації природних ресурсів у тексті цієї статті використовується термін «відновлення». При цьому ст. 3 цього Закону визначає серед основних принципів охорони навколишнього природного середовища екологізацію матеріального виробництва на основі комплексності рішень у питаннях охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів [10]. Наведене одночасне використання у рамках одного Закону термінів «відновлення» та «відтворення» у відношенні природних ресурсів свідчить про відсутність однозначної позиції законодавця у питанні співвідношення цих понять. Відтак, вбачається за можливе синонімічне використання термінів «відновлення природних ресурсів» та «відтворення природних ресурсів».

Доктринальна позиція щодо змісту правовідносин у галузі відновлення природних ресурсів не сформована. Аналіз статей 16, 50 та 66 Конституції України дозволяє охарактеризувати юридичний зміст таких правовідносин сукупністю з однієї сторони – прав громадян на безпечне

для життя та здоров'я довкілля, з іншої – обов'язків з відшкодування заподіяної природі шкоди суб'єктами такого заподіяння – природокористувачами та обов'язків держави щодо забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України та подолання наслідків Чорнобильської катастрофи [6].

За своєю конструкцією правовідносини з відновлення природних ресурсів наближаються до відносин права власності: активними суб'єктами цих правовідносин є фізичні особи, наділені абсолютним правом на безпечне довкілля, та держава, що володіє правомочністю підтримання екологічної рівноваги; їм протистоїть невизначена кількість третіх осіб, дії яких повністю або частково спричинили виснаження природних ресурсів, відтак – зобов'язаних провести їх відновлення, або сплатити відповідний збір, за рахунок якого здійснюється фінансування загальнодержавних чи регіональних заходів з відтворення природних ресурсів.

Специфіка прав і обов'язків суб'єктів таких правовідносин проявляється у тому, що їх реалізація завжди направлена на призупинення шкоди, завданої навколишньому природному середовищу, і подолання її наслідків.

Існування правовідносин у сфері відновлення природних ресурсів (як і будь-яких інших правовідносин) детермінується наявністю регулюючих норм права. На сьогодні усі основні природоресурсні законодавчі акти містять загальні норми, що встановлюють вимоги до відновлення природних ресурсів.

У юридичній літературі існує позиція щодо необхідності вдосконалення правового регулювання відносин, які виникають у зв'язку із відновленням природних ресурсів [4, с. 398] та звертається увага на недостатню правову урегульованість відновлюваних відносин у Законі України «Про рослинний світ» [12, с. 77-78].

Погоджуючись з такими зауваженнями, слід відзначити, що можливість здійснення організуючого впливу права на суспільне життя завжди обумовлюється існуванням дієвих механізмів правового регулювання (тобто систем конкретних заходів, спрямованих на реалізацію нормативно задекларованих пріоритетів). Зазначена вище відсутність якісних важелів регуляції процесів відтворення позбавляє суб'єктів правовідносин у сфері відновлення рослинних природних ресурсів можливості належної реалізації наявних у них екологічних прав, та, що більш важливо, не створює необхідних умов для виконання ними своїх обов'язків, що в кінцевому підсумку зумовлює погіршення екологічних умов існування суспільства.

Розглядаючи інший регулятивний акт у галузі відновлення природних ресурсів – Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», вчений Комарницький В. М. вказує на те, що вимоги щодо природокористування на радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи землях, що становлять для України велику проблему, мають переважно заборонний, обмежувальний характер. Серед них не містяться вимоги стосовно реабілітації цієї категорії земель, особливо тих із них, що можуть бути використані для сільськогосподарського виробництва. Однак відповідні методи напрацьовано. Вони дозволяють застосовувати протирадіаційні заходи в сільськогосподарському виробництві, отримувати на реабілітованих землях радіологічно безпечну продукцію. Вчений пропонує стимулювати такі відновлювальні заходи на законодавчому рівні, шляхом включення до Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» приписів щодо запровадження програм комплексної реабілітації та розвитку сільськогосподарського виробництва на територіях, забруднених унаслідок Чорнобильської катастрофи [5, с. 171]. Із зазначеною позицією слід цілком погодитися, додатково врахувавши, що

відповідні зміни слід внести також до Земельного кодексу України.

Варто також детально проаналізувати норми іншого нормативного акту у галузі відновлення земель – Закону України «Про охорону земель». Одним із засобів відновлення пошкоджених земель, передбачених цим Законом, є їх консервація. Так, ст. 51 вказаного Закону передбачено, що консервація земель здійснюється за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування на підставі договорів з власниками земельних ділянок. Підставою для прийняття рішень про консервацію земель є подання органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування, які здійснюють контроль за використанням та охороною земель. Порядок консервації земель встановлюється законодавством України [9].

На виконання вказаної статті Міністерством аграрної політики та продовольства України було розроблено Порядок консервації земель. Так, відповідно до п. 4 Порядку, консервація земель, які перебувають у власності чи користуванні юридичних або фізичних осіб, здійснюється за ініціативою власників земельних ділянок і землекористувачів [8]. При цьому, п. 5 визначено, що при виявленні земель, зазначених у п. 2 цього Порядку, територіальні органи Державної інспекції сільського господарства України та/або територіальні органи Державної інспекції сільського господарства України видають власнику земельної ділянки чи землекористувачу припис (розпорядження) про припинення їх господарського використання. Після отримання припису (розпорядження) власники земельних ділянок або землекористувачі зобов'язані протягом 30 днів ініціювати проведення робіт з консервації земель. Власник земельної ділянки або землекористувач з метою проведення консервації земель подає заяву до уповноваженого органу за місцем розташування земельної ділянки із зазначенням причин необхідності проведення консервації земель (п. 6 Порядку) [8].

Причини введення елементу «ініціативи» до описаної процедури є незрозумілими, оскільки землевласник не вчиняє активних дій, що є результатом його власного волевиявлення, натомість, має місце виконання імперативної норми Порядку в частині звернення із заявою на виконання отриманого припису.

На підставі заяви уповноважений орган у місячний строк видає розпорядження (рішення) про створення комісії з обстеження земель у природі (на місцевості), розглянувши висновки якої про доцільність консервації, і видає розпорядження (рішення) про консервацію земель [8]. А, отже, у Порядку не реалізовано також припис вщезгаданої ст. 51 Закону України «Про охорону земель» в частині підстав для прийняття рішень про консервацію земель – згідно з Порядком ним є не подання органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування (як того вимагає норма статті Закону), а висновки комісії з обстеження земель.

Таким чином, розроблений на виконання положень ст. 51 Закону України «Про охорону земель» Порядок консервації земель цілком не відповідає передбаченій Законом процедурі. Зокрема, у Порядку змінено підстави прийнят-

тя рішення про проведення консервації земель, взагалі не реалізовано договірний аспект у відносинах «землевласник–уповноважений орган», і понад те – ці відносини носять імперативний характер, а сама процедура містить позбавлений логіки порядок дій суб'єктів таких правовідносин.

Відтак, існує нагальна необхідність приведення порядку консервації земель у відповідність до приписів Закону України «Про охорону земель», шляхом розробки та затвердження нового Порядку.

Таким чином, проведені дослідження виявило ряд правових проблем щодо правовідносин у галузі відновлення природних ресурсів. Серед них: теоретико-методологічна проблема – відсутність уніфікованої практики застосування терміну «відновлення природних ресурсів» у актах вітчизняного законодавства та юридично-прикладна проблема – недосконалість регулюючої нормативно-правової бази. Вирішення виявлених проблем вбачається у внесенні змін до регулюючих актів, з урахуванням висновків та результатів наукових досліджень у сфері відновлення природних ресурсів.

Аналіз сучасних правових проблем правовідносин в галузі відновлення природних ресурсів дозволяє зробити наступні висновки, що звертають увагу на основні проблемні аспекти державної природоохоронної політики.

По-перше, окрім термінологічної невизначеності як в теоретичному, так і в практичному вимірах, на сьогодні бракує детермінованості більшості законодавчих процедур реалізації заходів охорони навколишнього середовища та збереження й відновлення природних ресурсів. Сама концепція та вектор законодавчого регулювання спрямовано переважно на імперативний контроль з боку держави за процесами використання ресурсів. Натомість мало уваги приділяється власне програмам відновлення природних ресурсів, а також раціонального їх використання. Сьогодні саме раціональність та диверсифікація засобів отримання користі від природних ресурсів мають бути «трендами» державної природоохоронної політики.

По-друге, на сьогодні бракує дієвих механізмів практичної реалізації задекларованих у законодавстві природоохоронних дій та функцій держави і органів місцевого самоврядування, а також суб'єктів господарювання, що створює уявлення стосовно того, що вітчизняний законодавець декларує природоохоронну діяльність, але не реалізує на практиці таку функцію.

По-третє, суттєвим недоліком сучасного правового поля у сфері природоохоронної діяльності є те, що законодавець не приділяє однакової уваги усім елементам навколишнього середовища, переважно акцентуючи увагу на таких сферах, як охорона земельних ресурсів та охорона водних ресурсів. Відтак вбачається актуальними в подальшому створення належної правової бази щодо охорони та відновлення якості атмосферного повітря, рослинного та тваринного світу, надр тощо. Крім того, вбачається актуальним пошук шляхів раціоналізації використання природних ресурсів та законодавче закріплення таких способів, а не декларування принципу раціональності у користуванні природними ресурсами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Басай О. В. Поняття відтворення природних рослинних ресурсів / О. В. Басай // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – № 61. – С. 650–656.
2. Екологічне право України / [за ред. А. П. Гетьмана і М. В. Шульги]. – Х. : Право, 2005. – 382 с.
3. Калинин И. Б. Природоресурсное право. Основные положения / И. Б. Калинин. – Томск : Изд-во Томского государственного ун-та, 2000. – 79 с.
4. Комарницький В. М. Право спеціального природокоористування : [монографія] ; відп. ред. Н. Р. Малишева. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. – 424 с.
5. Комарницький В. М. Правові питання відновлення природних ресурсів / В. М. Комарницький // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 3. – С. 165–172.
6. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
7. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 року № 1286 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 36. – Ст. 1692.

8. Про затвердження Порядку консервації земель : Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26 квітня 2013 року № 283 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 42. – Ст. 1525.

9. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.

10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.

11. Про рослинний світ : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22–23. – Ст. 198.

12. Соколова А. К. Флористичне право України : проблеми формування та розвитку : Монографія / А. К. Соколова. – Х. : Право, 2009. – 288 с.

УДК 349.6

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ПЕСТИЦИДАМИ ТА АГРОХІМІКАТАМИ В УКРАЇНІ

LEGAL ADJUSTING OF HANDLING PESTICIDES AND AGROCHEMICALS IN UKRAINE

Улинець Я.Я.,
магістрант юридичного факультету

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Краснова Ю.А.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри

*аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В.З. Янчука
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Стаття присвячена висвітленню сутності правового регулювання поводження з пестицидами та агрохімікатами, їх законодавчому закріпленню. Проаналізовано підходи різних вчених щодо дослідження питання поводження з пестицидами та агрохімікатами. У статті виділено чотири етапи поводження з пестицидами та агрохімікатами, кожен з яких має законодавче підґрунтя та регулюється низкою нормативно-правових актів. Автори розкривають всю сутність поняття «поводження» для більшого розуміння всіх стадій, які проходять пестициди та агрохімікати, починаючи від виготовлення нових зразків та закінчуючи їх утилізацією.

Ключові слова: пестициди, агрохімікати, поводження, етапи.

Статья посвящена освещению сущности правового регулирования обращения с пестицидами и агрохимикатами, их законодательному закреплению. Проанализированы подходы различных ученых по исследованию вопроса обращения с пестицидами и агрохимикатами. В статье выделены четыре этапа обращения с пестицидами и агрохимикатами, каждый из которых имеет законодательную основу и регулируется рядом нормативно-правовых актов. Авторы раскрывают всю сущность понятия «обращение» для большего понимания всех стадий, которые проходят пестициды и агрохимикаты, начиная от изготовления новых образцов и заканчивая их утилизацией.

Ключевые слова: пестициды, агрохимикаты, обращение, этапы.

Article is devoted to highlighting the essence of legal regulation of behavior of pesticides and agrochemicals, their legislative consolidation. The approaches of different scholars on research questions handling of pesticides and agrochemicals.

In this article, four stages of handling pesticides and agrochemicals, each with its legal framework, and managed by a set of regulations. The authors reveal the essence of the concept of «treatment» for a greater understanding of all stages of which are pesticides and agricultural chemicals from the production of new models and ending their disposal.

Key words: pesticides, agrochemicals, treatment, stages.

Діяльність сільськогосподарських підприємств в Україні, а також фізичних осіб у сфері вирощування рослинної продукції у силу своїх особливостей є одним із найризикованіших видів підприємницької діяльності. Попри те, ця галузь останні роки надзвичайно стрімко розвивається. Відтак, існує чимало правових ризиків, з якими стикаються у своїй діяльності як сільськогосподарські підприємства, застосовуючи хімічну обробку угідь, так і звичайні громадяни.

Ризикованість в даному випадку визначається тим, що відповідно до п. 9 Постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року № 808 «Про затвердження переліку видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку» [6] виробництво та зберігання засобів захисту рослин, регуляторів їх росту, мінеральних добрив є екологічно небезпечним видом діяльності. Невипадково сама назва такого засобу, як пестицид, що походить з латинської мови, складається зі слів «пес-тис» – зараза, «цидо» – вбиваю. Тому поводження з такими небезпечними препаратами має свої правові особливості.

Метою статті є визначення правової сутності поняття «поводження з пестицидами та агрохімікатами», враховуючи їх екологічно небезпечний характер.

Теоретико-правовою базою даного дослідження стали праці багатьох вітчизняних вчених з аграрного, земельного та екологічного права, які досліджували питання поводження з пестицидами та агрохімікатами. До них можна віднести: Андрейцева В. І., Балюк Г. І., Бондаря Л. О., Гетьмана А. П., Горбуліна В. П., Гафурову О. В., Дейнегу М. А., Єрмоленка В. М., Ісакова Х. І., Коваленко Т. О., Ковальчук Т. Г., Кондрацьку К. А., Краснову М. В., Краснову Ю. А., Кулиничу П. Ф., Курзову В. В., Курила В. І., Мунтяна В. Л., Оверковську Т. К., Погрібного О. О., Романовича А. П., Сакаджи К. Б., Файзієва Ш. Х., Шемшученку Ю. С., Шульгу М. В. та багатьох інших.

Переходячи до безпосереднього визначення правової сутності поняття «поводження з пестицидами та агрохімікатами», слід навести поняття, наведені у законодавстві.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про пестициди та агрохімікати» від 02 березня 1995 року [2], пестициди – це токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи біологічного походження, призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів, внаслідок діяльності яких вражаються рослини, тварини, люди і завдається шкода матеріальним цінностям, а також гризунів, бур'янів, деревної, чагарникової рослинності. В свою чергу,